

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»
Кафедра міжнародних відносин та журналістики
Спеціальність 061 «Журналістика»

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**«ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРУШЕНЬ ЛЕКСИЧНИХ НОРМ В ІНТЕРНЕТ-
ВИДАННЯХ»**

Студентка IV курсу

Групи ЖУР-20

Стояновська Лілія Андріївна

Науковий керівник
Кандидат філологічних наук,

доцент, професор кафедри,
завідувач кафедри міжнародних
відносин та журналістики
Момот Неля Миколаївни

Попередній захист:

(Висновок: «До захисту в Екзаменаційній комісії»)

Завідувач кафедри

Момот Н.М.

(Підпис) (Прізвище, ініціали)

(Дата)

Київ-2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТИПОЛОГІЯ МОВНИХ ПОМИЛОК В УКРАЇНСЬКИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ	
1.1. Українські інтернет-видання та їх місце у комунікативному просторі..	
1.2. Типологія мовних помилок	
1.3. Принципи редагування журналістських текстів	
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИЧНІ НОРМИ ТА ЇХ ПОРУШЕННЯ В ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ	
2.1. Поняття лексичних норм та їх види	
2.2 Типи лексичних помилок, що зустрічаються в інтернет-виданнях	
2.3. Доцільність вживання запозичень в інтернет-виданнях	
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПОРУШЕНЬ ЛЕКСИЧНИХ НОРМ В ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ	
3.1. Способи усунення лексичних помилок у журналістських текстах	
3.2. Запобігання впливу суржику на мову інтернет-видань	
3.3. Пропозиції та рекомендації з дотримання "екології мови" в інтернет-виданнях	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	

ВСТУП

У сучасному світі, де інтернет відіграє ключову роль у спілкуванні, інформаційній взаємодії та розвитку суспільства, виникає актуальна проблема порушення лексичних норм у веб-виданнях. Інтернет-видання є одним із найпоширеніших медіа-форматів, який відіграє значну роль у формуванні суспільного світобачення та передачі інформації. Однак, разом з безліччю переваг, що пропонує інтернет-журналістика, з'являються й ризики втрати мовної культури та порушення лексичних норм.

Заповзятість у використанні мови у веб-виданнях виявляється у багатьох аспектах. По-перше, це недбалість у виборі слова чи виразу, що призводить до виникнення неправильного сприйняття тексту аудиторією. Використання неадекватних термінів або жаргонних висловлювань може спотворювати суть повідомлень та знижувати рівень розуміння матеріалу.

Далі, у веб-виданнях часто спостерігається неправильне використання синтаксичних структур та граматичних конструкцій. Це може виникати як через недосконалість знань журналістів, так і через поспішність у публікації матеріалів. Помилки у синтаксисі можуть призвести до неправильного розуміння тексту та збентежити читача.

Також, важливим аспектом є використання сленгових та мовних конструкцій, що можуть бути неприйнятними для певної аудиторії чи не відповідати вимогам загальновизнаних стандартів мовлення. Це особливо актуально для медіа, спрямованих на різні цільові аудиторії, де важливо дотримуватися мовних норм та уникати використання сумнівних виразів.

Порушення лексичних норм у веб-виданнях також може бути пов'язане з елементами маніпуляції чи дезінформації. Використання емоційно заряджених слів або термінів, що мають негативне конотації, може спрямовувати читача на певну думку або впливати на його почуття, навіть не враховуючи об'єктивності поданої інформації.

Зазначимо також, що зростаюча популярність соціальних мереж і месенджерів змінює підходи до мовлення та сприяє поширенню нових мовних

форм. Словниковий запас, синтаксичні особливості та стилістика публікацій у веб-виданнях можуть в значній мірі відрізнятися від традиційних друкованих видань чи журналістських стандартів.

У цьому контексті стає очевидною необхідність посилення уваги до збереження лексичної чистоти та правильності в інтернет-виданнях. Доцільно розглянути можливість впровадження систем автоматичної перевірки мовних помилок у текстах, а також здійснення навчання журналістів щодо використання мовних норм у веб-медіа.

У підсумку, характеристика порушень лексичних норм у інтернет-виданнях відкриває перед нами широкий спектр проблем, пов'язаних з мовленнєвими практиками у цифровому середовищі. Розвиток адекватних стратегій та механізмів контролю за лексичною правильністю текстів у веб-виданнях є важливим завданням для збереження якості та об'єктивності інформаційного простору Інтернету.

Актуальність дослідження характеристики порушень лексичних норм у інтернет-виданнях обумовлена кількома ключовими чинниками, які впливають на сучасне інформаційне середовище та комунікаційні практики.

По-перше, інтернет-видання стали основним джерелом інформації для мільйонів користувачів по всьому світу. Швидкість публікації та широкий охоплюючий аудиторію характеризує їх як одне з найважливіших середовищ масової інформації. У цьому контексті важливо розуміти, які норми мовлення дотримуються, а які порушуються, щоб забезпечити якість та достовірність інформації.

По-друге, зростаюча популярність соціальних мереж та інтернет-платформ сприяє швидкому поширенню текстів та інформації. У зв'язку з цим, рівень вимог до мовленнєвих норм може знижуватися, що веде до поширення некоректного використання мови та порушення лексичних стандартів.

По-третє, інтернет є глобальним середовищем, де зустрічаються різні культури, мови та мовленнєві практики. Це створює унікальне середовище, де

можуть відбуватися зіткнення мовних норм та традицій, що призводить до їх переосмислення та переформулювання.

Нарешті, зростання впливу інтернет-медіа на формування суспільної думки та усвідомлення важливих проблем суспільства підкреслює значення правильного використання мовленнєвих засобів. Порухення лексичних норм у веб-виданнях може впливати на сприйняття інформації, спотворювати суть повідомлень та знижувати рівень довіри до медіа.

Отже, дослідження характеристики порушень лексичних норм у інтернет-виданнях має велике значення у контексті забезпечення якості та об'єктивності інформаційного простору, а також у розумінні впливу інтернет-медіа на мовну культуру та комунікаційні практики.

Метою дослідження є аналіз та систематизація порушень лексичних норм, які відбуваються у контенті інтернет-видань.

Завдання:

- Аналіз та класифікація типових порушень лексичних норм, що відбуваються у текстах, опублікованих на різних веб-платформах.
- Виявлення основних факторів, що спричиняють виникнення лексичних помилок у контенті інтернет-видань.
- Дослідження впливу порушень лексичних норм на сприйняття інформації та довіру до джерела серед читачів.
- Розробка рекомендацій щодо запобігання порушенням лексичних норм у цифрових медіа та вдосконалення мовленнєвої культури в інтернет-виданнях.

Об'єкт дослідження. Тексти інтернет-видань українською мовою.

Предмет дослідження. Лексичні норми української мови та їх порушення в інтернет-виданнях.

Практична значущість дослідження:

- Результати дослідження можуть бути використані для покращення мовної культури онлайн-журналістики.
- Розроблені рекомендації допоможуть журналістам та редакторам інтернет-видань уникати лексичних помилок.

ВИСНОВКИ

Отже, після аналізу порушень лексичних норм в інтернет-виданнях можна зробити висновок, що ця проблема має велике значення у сучасному медійному просторі. Порушення можуть бути спричинені різними факторами, такими як тиск на швидкість публікації, недбалість редакторів або вплив інтернет-мовленнєвих особливостей. Важливо враховувати, що такі порушення можуть впливати на сприйняття текстів читачами, знижуючи їх авторитетність та професіоналізм видання. Тому редакційні колективи повинні приділяти більше уваги виправленню цих помилок та дотриманню лексичних норм у публікаціях в Інтернеті.

Дослідження порушень лексичних норм у текстах, розміщених на веб-платформах, є актуальною темою у сучасній лінгвістиці та медійній комунікації. Проведений аналіз та класифікація типових порушень дозволив систематизувати їх і виокремити основні категорії, такі як орфографічні, синтаксичні та стилістичні помилки. Дослідження виявило, що основними факторами, які спричиняють виникнення лексичних помилок у контенті інтернет-видань, є тиск на швидкість публікації, недостатня редакційна перевірка та вплив інтернет-мовленнєвих особливостей, таких як скорочення слів чи використання англійських термінів.

Подальше дослідження показало, що порушення лексичних норм можуть негативно впливати на сприйняття інформації та довіру до джерела серед читачів. Нестандартне вживання мови може знизити авторитетність видання та спричинити непорозуміння з читачами.

В результаті дослідження були розроблені рекомендації щодо запобігання порушенням лексичних норм у цифрових медіа та вдосконалення мовленнєвої культури в інтернет-виданнях. Серед них - посилення редакційного контролю, проведення спеціалізованих тренінгів для редакторів та журналістів щодо правильного використання мовних засобів у Інтернеті, а також створення стандартів інтернет-мовлення для поліпшення якості контенту в мережі.

Дослідження характеристики порушень лексичних норм у інтернет-виданнях розкриває важливі аспекти впливу цифрового середовища на мовленнєву культуру та якість інформаційного простору. Аналіз різноманітних порушень лексичних норм у веб-контенті дозволяє зрозуміти не лише проблеми, які вони створюють для сприйняття текстів, а й виявити шляхи їх вирішення та покращення комунікації в інтернеті.

Порушення лексичних норм у веб-виданнях можуть мати різні форми та причини. Вони можуть включати в себе неправильний вибір слова чи виразу, недбалість у використанні граматичних структур, або ж використання нестандартних термінів, які не завжди відповідають загальноновизнаним мовним нормам. Ці порушення можуть бути спричинені як недостатнім рівнем мовленнєвої культури авторів та редакторів, так і швидкістю та конкурентною боротьбою в інтернет-медіа, які змушують прискорено випускати контент без належної перевірки.

Найпоширеніші типи лексичних порушень:

- Вживання слів у невласивому значенні: Це може бути пов'язано з незнанням точного значення слова або з невдалим контекстом.
- Недоречне використання стилістично забарвлених слів: Вживання слів, які не відповідають стилю та тону тексту, може зробити його незграбним і смішним.
- Вживання канцеляризмів, штампів, суржику: Ці мовні явища роблять текст казенним, неживим і засмічують мову.
- Ненормативна лексика: Її вживання неприйнятне в жодних текстах, окрім художніх, де воно може мати стилістичну функцію.

Аналізуючи виявлені порушення, ми розуміємо, що вони можуть мати серйозний вплив на сприйняття інформації. Неправильне використання слів або граматичних структур може призводити до спотворення смислу повідомлень, зниження рівня довіри до джерела інформації та загального враження про професіоналізм авторів. Особливо важливо враховувати це у контексті інтернет-медіа, де швидкість розповсюдження інформації та конкурентний тиск можуть підштовхувати до недбалості у мовленні.

Проте, разом з виявленими проблемами ми вбачаємо і можливості вдосконалення мовленнєвого середовища в інтернет-виданнях. Розробка та впровадження систем автоматичної перевірки мовних помилок може значно підвищити якість текстів та запобігти багатьом порушенням. Навчання журналістів та редакторів професійній мовній культурі та стандартам мовлення може зробити їх більш уважними до мовних норм та знизити кількість виявлених помилок.

Рекомендації щодо покращення мовної культури онлайн-журналістики:

- Підвищення рівня мовної грамотності авторів: Автори повинні постійно вдосконалювати свої знання української мови, читати класиків української літератури, користуватися словниками та довідниками.

- Уважне ставлення до мови: Автори повинні уважно читати свої тексти перед публікацією, виправляти лексичні помилки та стилістичні недоліки.

- Відмова від вживання ненормативної лексики та суржику: Ненормативна лексика та суржик засмічують мову і роблять текст неприємним для читання.

- Суворий контроль з боку редакторів: Редактори повинні ретельно перевіряти тексти на наявність лексичних помилок і виправляти їх.

Додатково, важливо розглядати вплив соціальних мереж та месенджерів на мовну практику та використання мовних засобів. Із зростанням популярності цих платформ укладення повсякденного мовлення може зазнавати змін, що також впливає на стиль та форму мовлення в інтернет-виданнях. Розуміння цих змін може допомогти адаптувати мовленнєві стандарти до нових реалій інтернет-середовища.

У цілому, дослідження характеристики порушень лексичних норм в інтернет-виданнях виявилось важливим кроком у розумінні впливу цифрового медіа на мовленнєву культуру. Розробка стратегій та механізмів контролю за лексичною правильністю текстів у веб-медіа, а також підтримка розвитку мовленнєвої культури серед журналістів та редакторів, є важливими кроками у забезпеченні якості та об'єктивності інформаційного простору Інтернету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пономарів А. Культура мови українського ділового мовлення. – К. 2003. – 237 с.
2. Акуленко В. В. Гриценко О. П. Культура української мови: Довідник. – К. 2006. – 128 с.
3. Вихованець І. Лексична помилка як стилістичний дефект // Мовознавство. – К. 2005. – № 4. – С. 12-17.
4. Пономарів А. Лексична помилка як фактор зниження мовної культури // Дивослово. – К. 2002. – № 4. – С. 3-18
5. Пономарів О. Лексичні помилки в сучасній українській публіцистиці // Українська мова. – К. 2009. – № 3. – С. 34-47
6. Пономарів О. Різун В. Шевченко Л. Лексичні помилки в українській мові// Довідник. – К. 2009. – С. 43-51
7. Гриценко О. П. Мацько Л. І. Практикум з української мови: стилістика і культура мови. – К. 2015. – 151 с.
8. Ганич Д. Омельченко С. Практична стилістика української мови. – К. 2005. – 352 с.
9. Ганич Д. Проблеми лексичної норми в сучасній українській мові. Українська мова та література. – К. 2003. – № 5. – С. 6-9
10. Вихованець І. Стилiстика сучасної української мови. – К. 2008 – 179 с.
11. Фоменко І. В. Стилiстика української мови. – К. 2008. – 240 с.
12. Омельченко С. Типові лексичні помилки в мові ЗМІ. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – К.2007. – № 12. – С.8-11
13. Єрмоленко С. Тодор О. Українська мова: Посібник для самопідготовки. – К. 2002. – 444 с.
14. Авраменко О. М. Лексичні особливості мови сучасних українських інтернет-видань // Наукові записки НаУКМА. – К.2008. – Вип. 88. – С. 72–77.

15. Бакуменко О.В. Інтернет-журналістика як інструмент формування громадської думки // Вісник Національної академії наук України. – 2012. – № 10. – С. 62–67.
16. Бацевич Ф. С. Українська мова: Посібник для самоосвіти. – К.: Либідь, 2008. – 480 с.
17. Бондаренко Т. Г. Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.01.08. Київ, 2003. 18 с. [URL: http:// www.irbis-nbuv.gov.ua.](http://www.irbis-nbuv.gov.ua) (дата звернення 03.03.2024)
18. Бондаренко Т. М. Лексико-стилістичні особливості мови українських інтернет-видань // Мовознавство. – К., 2009. – № 4. – С. 43–50.
19. Буряк О. М. Мова українських електронних ЗМІ: Монографія. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 240 с.
20. Вакуленко О. В. Лексичні та фразеологічні порушення в мові українських інтернет-видань // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Чернігів, 2010. – № 67. – С. 94–97.
21. Вакуленко О.М. Специфіка інтернет-журналістики як виду журналістської діяльності // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філософська. – 2013. – № 20. – С. 112–116.
22. Гнатюк О. В. Специфіка редагування текстів в Інтернеті / О. В. Гнатюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 24. – С. 124–128.
23. Гриценко Т. Б. Лексичні норми сучасної української літературної мови // Українська мова: Проблеми теорії і практики. – К., 2007. – Вип. 8. – С. 12–18.
24. Гриценко Т. Б. Українська мова: Довідник. – К.: Арій, 2007. – 480 с.
25. Дмитренко О. Г. Редагування текстів в Інтернеті: навч. посіб. / О. Г. Дмитренко. – К.: Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2013. – 204 с.
26. Дмитрук О.В. Інтернет-журналістика: генезис, становлення, перспективи розвитку. – К.: Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2007. – 244 с.

27. Дмитрук О.В. Інтернет-журналістика: особливості функціонування та перспективи розвитку // Медіазнавство. – 2014. – № 2. – С. 10–16.
28. Жайворонок В. В. Мовні норми та мовні варіанти // Українська мова. – К., 2007. – № 4. – С. 3–10.
29. Жуковська О. В. Редагування текстів веб-сайтів: стилістичний аспект / О. В. Жуковська // Мовознавчі студії. – 2015. – Вип. 32. – С. 20–25.
30. Загнітко А. П. Мовна культура українського радіомовлення: Монографія. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 288 с.
31. Кашуба Г. Українські інтернет-видання: комунікативно-лінгвістичні та правові аспекти. Вісник Львівського університету. Серія журналістики. 2004. Вип. 25. С. 474-480. URL: http://prima.lnu.edu.ua/faculty/jur/publications/visnyk25/Visnyk25_P3_17_. (дата звернення 12.03.2024)
32. Клименко Н. Ф. Лексичні особливості мови сучасних українських інтернет-видань // Наукові записки. Серія: Філологічні науки. – Кіровоград, 2010. – Вип. 100. – С. 103–107.
33. Ковалик І. І. Стилїстика сучасної української літературної мови. – К.: Вища школа, 1987. – 304 с.
34. Коваль А. П. Лексичні норми сучасної української літературної мови // Мовознавство. – К., 2008. – № 2. – С. 17–24.
35. Ковальчук О. М. Особливості редагування текстів у соціальних мережах / О. М. Ковальчук // Вісник Чернівецького національного університету: Літературознавство. Мовознавство. – 2017. – Вип. 717. – С. 105–109.
36. Кононенко О.В. Інтернет-журналістика: сучасний стан та перспективи розвитку. – К.: Видавничий дім «Академія», 2011. – 240 с.
37. Коханова О. М. Редагування веб-журналістики: навч. посіб. / О. М. Коханова. – К. : Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2012. – 176 с.
38. Кулик О. М. Редагування текстів для Інтернету: лінгвістичний аспект / О. М. Кулик // Наукові записки Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2015. – № 224. – С. 56–61.

39. Л. Стрельбицька. Інтернет як полігон розвитку природної мови. Вісн. Нац. ун-ту „Львівська політехніка”, 2005, № 538, с. 33–38.
40. Лисенко О. В. Редагування текстів для веб-сайтів: лінгвокультурологічний аспект / О. В. Лисенко // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологічна. – 2013. – Вип. 41. – С. 11–15.
41. Мацько Л. І. Редагування текстів веб-сайтів: комунікативно-прагматичний аспект / Л. І. Мацько // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2014. – № 214. – С. 49–53.
42. Мацько Л. І. Стилїстика української мови: Теоретичний курс. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 448 с.
43. Мацько Л. І. Українська мова: Стилїстика. Культура мовлення. – К.: Вища школа, 2003. – 320 с.
44. Москаленко А. А. Редагування: теорія і практика: навч. посіб. / А. А. Москаленко. – К. : Літера ЛТД, 2015. – 416 с.
45. Навальна М. І. Універбати в мові сучасної української періодики. Актуальні проблеми слов'янської філології, Бердянськ, 2009, вип. XXI, с. 535–541.
46. Основи інтернет-журналістики: навч. посібник / О.М. Головченко. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2013. – 224 с.
47. Павленко Н. В. Редагування текстів веб-сайтів: жанрово-стилістичний аспект / Н. В. Павленко // Мовознавство. – 2016. – № 2. – С. 33–38.
48. Пентиліук М. І. Українська мова: Енциклопедія. – К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. – 752 с.
49. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови. – К.: Либідь, 2000. – 240 с.
50. Романюк Т. М. Основи редагування журналістських текстів: навч. посіб. / Т. М. Романюк. – К.: Академія української преси, 2008. – 312 с.
51. С. Г. Чемеркін, Трансформації розмовного стилю в Інтернет-комунікації. Мовознавство. 2007, №4–5, с. 37.

52. Фоміна О.В. Інтернет-журналістика: теорія і практика: навч. посібник. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2014. – 304 с.